
MONOGRAFIE PRAWNICZE

KARA KRYMINALNA
W ŚWIETLE
KONSTYTUCJI RP

ELŻBIETA HRYNIEWICZ-LACH

Wydawnictwo C.H. Beck

MONOGRAFIE PRAWNICZE

ELŻBIETA HRYNIEWICZ-LACH • KARA KRYMINALNA
W ŚWIETLE KONSTYTUCJI RP

Polecamy nasze najnowsze publikacje z tej serii:

Adam Kwieciński (red.)

**ZMIANY W PRAWIE KARNYM WYKONAWCZYM
W LATACH 2009–2014**

Justyna Konikowska-Kuczyńska

**WYKONYWANIE KARY POZBAWIENIA WOLNOŚCI
W SYSTEMIE TERAPEUTYCZNYM WOBEC SKAZANYCH
UZALEŻNIONYCH OD ŚRODKÓW ODURZAJĄCYCH
LUB SUBSTANCJI PSYCHOTROPOWYCH**

Marcin Dudzik

**PRAWO KARNE WOBEC NARAŻENIA ŻYCIA I ZDROWIA
LUDZKIEGO NA NIEBEZPIECZEŃSTWO**

Małgorzata Wysoczyńska

**UTRUDNIANIE POSTĘPOWANIA KARNEGO.
WYBRANE ZAGADNIENIA TEORII I PRAKTYKI**

Hanna Kuczyńska

**MODEL OSKARŻENIA PRZED MIĘDZYNARODOWYM
TRYBUNAŁEM KARNYM**

www.ksiegarnia.beck.pl

KARA KRYMINALNA
W ŚWIETLE
KONSTYTUCJI RP

ELŻBIETA HRYNIEWICZ-LACH

WYDAWNICTWO C.H.BECK
WARSZAWA 2015

Wydawca: Natalia Adamczyk

Recenzja: Prof. EUV dr hab. Maciej Małolepszy

Publikacja dofinansowana przez
Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza

© **Wydawnictwo C.H.Beck 2015**

Wydawnictwo C.H.Beck Sp. z o.o.
ul. Bonifraterska 17, 00-203 Warszawa

Skład i łamanie: Wydawnictwo C.H.Beck
Druk i oprawa: Elpil, Siedlce

ISBN 978-83-255-6969-3

ISBN e-book 978-83-255-6970-9

Moim Najbliższym z podziękowaniem

Spis treści

Wykaz skrótów	XIII
Wykaz literatury	XVII
Wykaz orzecznictwa	XXXI
Przedmowa	XXXVII
Część A. Podstawy kary kryminalnej.....	1
Rozdział I. Kara kryminalna w ujęciu historycznym	1
§ 1. Wprowadzenie.....	1
§ 2. Geneza kary kryminalnej.....	2
I. Kara jako społeczna potrzeba	2
II. Kara jako atrybut sprawującego władzę.....	7
III. Kara jako wyraz odpłaty i potępienia.....	12
IV. Represja jako istota kary kryminalnej	16
V. Kara jako instrument celowy.....	20
§ 3. Ewolucja koncepcji kary.....	24
§ 4. Teoretyczne podstawy kary	26
I. Starożytność.....	27
II. Średniowiecze i czasy nowożytne.....	30
§ 5. Współczesne ujęcia sankcji kryminalnej w polskich kodeksach karnych	34
I. Kodeks karny z 1932 r.....	34
II. Kodeks karny z 1969 r.	38
III. Kodeks karny z 1997 r.	42
§ 6. Podsumowanie	46
Rozdział II. Kara kryminalna w sferze pojęciowej	49
§ 1. Wprowadzenie.....	49
§ 2. Czynniki kształtujące kryminalny charakter kary – uporządkowanie pojęć	51
§ 3. Cele kary kryminalnej	57
I. Cele kary kryminalnej a cele prawa karnego	57

II. Kompensacja jako cel kary	60
III. Prewencja jako cel kary	64
§ 4. Funkcje kary	70
I. Odplata jako funkcja kary o charakterze obiektywnym.....	70
II. Potępienie jako funkcja kary o charakterze subiektywnym.....	73
§ 5. Czynniki wyznaczające treść i sposób wykonywania kary	77
I. Deprywacja	77
1. Pozbawienie wolności jako kara kryminalna	79
2. Kary wolnościowe.....	81
II. Przymus.....	83
III. Dolegliwość	84
§ 6. Podsumowanie	90
Rozdział III. Kara kryminalna w ujęciu prawnoporównawczym	93
§ 1. Wprowadzenie.....	93
§ 2. Europeizacja kary kryminalnej	94
§ 3. Kara kryminalna w prawie niemieckim	100
§ 4. Kara kryminalna w prawie romańskim (na przykładzie prawa francuskiego)	116
§ 5. Kara kryminalna w systemie anglosaskim (na przykładzie prawa Anglii i Walii)	123
§ 6. Kara kryminalna w prawie rosyjskim	128
§ 7. Podsumowanie	138
Część B. Konstytucyjne ramy kary kryminalnej	141
Rozdział IV. Odpowiedzialność karna na gruncie Konstytucji RP	141
§ 1. Znaczenie konstytucji dla prawa karnego	141
§ 2. Normatywna wartość Konstytucji RP.....	146
I. Normatywny a postulatywny charakter regulacji konstytucyjnych	146
II. Prawa podmiotowe a normy programowe.....	148
III. Zasady prawa	152
IV. Zasady i reguły jako normy prawne.....	155
§ 3. Zasady odpowiedzialności karnej.....	161
I. Zasady odpowiedzialności karnej na gruncie Konstytucji RP..	162
II. Zasady odpowiedzialności karnej na gruncie KK.....	168
III. Zasady kształtujące odpowiedzialność karną a kara kryminalna	172
§ 4. Podsumowanie	173

Rozdział V. Konstytucyjne wzorce kontroli dotyczące kary kryminalnej ...	175
§ 1. Wprowadzenie.....	175
§ 2. Zasady nadające ramy karze kryminalnej	176
I. Zasada praworządności.....	176
1. Określoność kary kryminalnej.....	177
2. Zakres dopuszczalnego wpływu władzy ustawodawczej na orzekanie kary kryminalnej.....	180
II. Zasada sprawiedliwości	186
1. Proporcjonalność kary do czynu zabronionego.....	187
2. Równość wobec prawa a równe standardy traktowania	191
3. Artykuł 2 Konstytucji RP jako probierz kary kryminalnej .	194
III. Humanitaryzm kar i karania a godność jednostki	196
1. Rodzaj sankcji kryminalnej	197
2. Wykonywanie sankcji kryminalnej	203
§ 3. Zasada winy jako koniecznego warunku karania	209
I. Odpowiedzialność obiektywna	209
II. Odpowiedzialność na zasadzie winy w polskim prawie karnym	211
§ 4. Podsumowanie	213
Część C. Tworzenie, stosowanie i wykonywanie kary kryminalnej a Konstytucja RP	215
Rozdział VI. Kara kryminalna w procesie tworzenia prawa	215
§ 1. Wprowadzenie.....	215
§ 2. Kryteria wyróżnienia kary kryminalnej	217
I. Kryteria międzynarodowe.....	217
II. Kryteria wewnętrzne.....	221
1. Kara za wykroczenie.....	223
2. Kara dyscyplinarna	225
3. Kara administracyjna	227
4. Inne rodzaje sankcji	231
III. <i>Differentia specifica</i> kary kryminalnej.....	235
§ 3. Wybrane reguły przyzwoitej legislacji a kara kryminalna	238
I. Pojęcie reguł przyzwoitej legislacji	238
II. Zasada proporcjonalności (współmierności) sankcji karnej do jej celu	240
III. Lojalność państwa względem obywatela	261
IV. Zasada wewnętrznej spójności	268